

IZER JANKA

Tihanyi ekhó

Az út a part mentén kanyargott, közel a vízhez, amin jégtáblákat olvasztott a nap. Hiába volt szép, a buszsofőr a Retro rádiót hallgatta. A kibírhatatlan vernyákolástól feszülten szálltam le a kihalt település közepén, Tihanyban.

A kolostorban kaptam szállást. Nagydarab, szürke szakállú portás bácsi meg egy nagyon készségesen mosolygó, rövid hajú szállásszervező nő fogadott. A cipőm kopogott, a bőrröndöm hangosan zakatolt végig a kerengőből átépített folyosó kövén. Kínosan éreztem magam, túl feltűnőnek egy ilyen helyen.

A Kvadrum szoba előterében enyhe levendulaillat csapott meg. Balra fogas, jobbra szekrény, szemben a szobaajtó, amely egy hosszú, folyosószerű helyiségre nyílt. Hátrahőköltem. Azt vettem észre, hogy az ágyneműt bámulom, egyedül annak nem volt öregségszíne.

– Ott a fürdőszoba – mutatott a folyosó szemben lévő ajtájára. – Érdeemes behúzni a függönyöket, mert a szerzetesek sétálni szoktak az udvaron. Meg zárni az ajtót, nehogy valaki véletlenül benyisson.

Miért akarnának szerzetesek leskelődni meg idegenek benyitni a szobába? Rá-hagytam.

Megkérdezte még egyszer, megfelel-e a hely.

– Tökéletes – mosolyogtam rá kedvesen, közben próbáltam meggyőzni magam, hogy a fáradságtól lett hányingerem.

Ahogy becsuktam az ajtót mögöttem, az előtéri szekrény tetejére tévedt a tekintetem, ahonnan egy óriási fehér dézsá bámult vissza rám.

Magam előtt látok egy beteg, öreg férfitestet a dézsában ülve, magzatpózban. Az élesen kirajzolódó csigolyákra ráfeszül a csontsoványság. A kísértetfehér bőrön vastag, rózsaszín ápolónőkezek húzzák végig a sárga szivacsot.

Gyorsan a fürdőszobába siettem, hiába, a kép nem engedett. Ez a helyiség is kórházra vagy idősek otthonára emlékeztetett. A vécé mellett és a kádnál kapaszkodók, egyik sarokban műanyag, fehér szék.

A lesoványodott öregember jelenik meg újra, gyötrődve mászik a kádba, az ápolónő a széken ül, és segítségkérésre vár, törülközővel a kezében. A szappan is öreg-szagú. Egyszer jártam egy otthon mosdójában, nagymamám barátnőjét látogatuk. Az ottani botos, járókeretes nénik használták, lepisilték a deszkát meg a padló kövét. Ott volt ugyanilyen szagú szappan.

Visszamentem a szobába, újra körülnéztem, és leültem az ágyra. Mintha legutóbb meghalni jött volna ide valaki.

Kipakoltam, aztán elindultam kifizetni a szállást a látogatóközpontban. A nő jókedvűen beszélgetni kezdett; eldicsekedett, hogy másnap disznóölés lesz az Apát-ságban. Nem igazán érdekelt, gyorsan elköszöntem.

Valami ehettől szerettem volna venni, de hiába volt hétköznap, szinte mindent zárva találtam. Végül a hegy lábánál akadtam rá egy kis élelmiszerüzletre. A boltban a pénztárnál egy velem egykorú és egy idős nő sugdolózott, elhallgattak, mikor beléptem. A köszönést alig viszonzták, helyette a fiatalabbik felkelt, és követni kezdett. Mindig megállt a polcsor végén, és figyelt. Mit lopnék, szikkadt kenyeret?

Félszáraz magoskiflit, májkrémet, körtét és paradicsomot vásároltam, nem csak az evés miatt, csendéletet is szerettem volna festeni róluk. Álldogáltam kicsit a borok előtt; ha már a Balaton mellett vagyok, kiválasztottam egy márkásat.

Az ebéidő elmúlóban volt, délután négy óra.

A szobában ettem, fürödtem, olvastam egy keveset, majd fogat mostam és lefeküdtem, hiszen korán indultam, és kimerített az út. Lassan múlt a hányinger, nehezen aludtam el tőle. Úgyhogy verset kezdtem el mondani magamban, aztán olyan szavakat gyűjtöttem, amelyeknek az elején két mássalhangzó van egymás után, például gramofon, gróf, plébános, prédikáció. Nem segített, újra a verssel próbálkoztam, Kosztolányival. Nem tudom, mikor aludtam el.

Zöld csónakban ülünk, messziről látszik Tihany. Apának éppen kapása van. Kezdi feltekerni a damilt.

Harangzúgás ébresztett fel, este fél hat, kezdődik a vesperás. Jólesett az álom. Idilli, csak apa volt furcsa, nem hasonlított az enyémmre. Ittam pár korty vizet. Az ágyam előtt barna éjjeliszekekrényen piros pamutterítő, rajta telefon. Hogy a beteg, öreg férfi segítséget kérhessen, mikor rosszul van. Műanyag tálcán két üvegpohár és az Újszövetség. Úgy döntöttem, egyelőre nem nyitom ki a bort.

Már az első éjszakán elkezdtem félni. Sötét, harangzúgás, betegségekre emlékeztető szagok, a sarkokból előnyújtózó árnyékok. Bátornak tartottam magam mindig, de ilyen helyen még nem jártam egyedül. A takaró alá bújtam, szorosán becsuktam a szemem, és eszembe jutottak a bűneim. Gyónnom kéne másnap, éreztem. Öt éve jártam utoljára papnál, érthetetlennek tűnt, hogy bírtam ki eddig. Sorolni kezdtem magamnak, hányat szegtem meg a Tízparancsolatból. A „Ne ölj!”-ön kívül gyakorlatilag mindent. Aztán eszembe jutott a tyúk is, amit levágtam, mikor a nagynénémék lakodalmára készültünk. Gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással. És most egy kolostorban, a takaró alatt, mintha a végítéletet várnám rettegve, amiért megszenstségtelenítem a helyet. Az öreg biztosan jó ember volt, szigorú, erkölcsös, megingathatatlan, önsanyargató, Bibliát olvasó.

Úszom a Balatonban, előttem egy nő kívánatos, meztelen válla.

Szoktam nőikkel álmodni, mindig feldob az érzékiségünk. Nyolc óra körül ébredtem. Tizenhat órája nem ettem, mégsem éreztem magam túlságosan éhesnek. De addig gondoltam a maradék kiflire, hogy megéheztem. Húslevesre és narancslére vágytam evés közben. Eszembe jutott, hogy van kád. Egy jó levendulás fürdővel talán meg tudnék szabadulni a büntudattól. Odakint, az udvaron közben zajlott a disznóvágás. Nem a belső udvarra képzeltem. Tulajdonképpen el is felejtettem, amíg fogmosás közben ki nem néztem az ablakon. Az állat már feldarabolva, nagyjából feldolgozva hevert a kihordott asztalokon, férfiak állták körül a mobil tűzhe-lyeket. Harminc körüli fiatalember cigarettázott mellettük, mindkettőt megkíván-
tam.

A sok ember miatt nem mertem kimenni. Valaki megpróbált benyitni. Az indulá-
som előtti nap reggelén ugyanilyen meglepetésszerűen csengettek az albérletben. Akkor is pizsamában voltam, mire találtam papucsot, felkötöttem a hajam, pulcsit húztam, rég késő volt. Igaz, most nem is kopogtak, csak nyomkodták a kilincset, de nem nyílt az ajtó, úgyhogy elmentek, nem lehetett olyan fontos.

Végül összeszedtem magam. Egy nő meg egy férfi állt beszélgetve a folyosón, természetellenesen széles, kedves mosollyal köszöntek, hasonlóval válaszoltam, az egész disznóölő brigádnak. Nem teljesen értettem, egy apátságban miért vágnak disznót, de ha itt ez a szokás, ők tudják. Elgondolkodtam, vajon megkínálnak-e majd, például hurkával. A hurkát szeretem, most mégis émelyegni kezdtem a gon-
dolattól. Holott zsírszagot vagy sült hús illatát nem éreztem sem akkor, sem később, mikor visszajöttem, bár a konyha mellett haladtam el mindkét alkalommal. Pedig biztosan sütöttek, lakomával szokták zárni az eseményt, ezt a nő mondta. Vet-
tem tőle levendulaolajat meg fürdősót a látogatóközpontban, aztán lementem az egyetlen nyitva lévő étteremhez.

Semmi akadálya, hogy húslevest egyek, mondta a pincérfiú, és narancslevet is ad. A leves finom volt, bár érezhetően nem friss. Azért befaltam. Közben egy öreg, részeg férfi érkezett, leült a velem szemben álló asztalhoz. Rosé kisfröccsöt ivott, engem bámult vigyorogva, bólogatva kérdezte, ízlik-e. Nemsokára valaki felhívta te-
lefonon, ő pedig azt hazudta, még Veszprémben van.

Visszafelé újra végigkopogtam a folyosón, és bezárkóztam a szobába.

Kibontottam a fürdősót. Erős illat áradt a zacskóból. Nem lett volna szükség az olajra is, de azért két cseppet tettem a kádba. Dugó nem volt. Gondolom azért tűn-
tették el, nehogy egy pazarló vendég kádfürdőt merészelve készíteni. Keresés köz-
ben fedeztem fel, hogy a szobában lévő mindkét szekrény zárva. Biztos a halott holmiját tartják benne.

Velem nem szúrtok ki, gondoltam, és azt a pici, műanyag zacskót, amiben az üveg olajat kaptam, a lefolyóra tettem. A nylon kiválóan odatapadt, nem eresztette át a vizet, megtelt a kád.

Közben kibontottam a bort, töltöttem az egyik üvegpohárba. Az íze öreg, áporodott betegségre emlékeztetett, mint egy nyitva felejtett löre három nappal a buli után. A márka és az évjárat alapján finomnak kellett volna lennie.

A levendulaillat erőssége miatt forgott a gyomrom, úgyhogy kinyitottam az ablakot a függöny mögött, hogy azért ne lássanak be a disznóvágók, de kicsit cserélődjön a levegő. Beléptem a kádba, leültem, majd végigfeküdtem a vízben.

Ahogy a hátam a kávnak dőlt, megváltoztam. *A csigolyáim egymás után érnek a hideg zománchoz, a bőröm fehér és szoborszínű, a testem sovány, beteg, az arcom, érzem, egy férfi arca, ősz borostás. Két ápolónő segít elfeküdni, egyikük fiatal, vékony, de szürke, pattanásos arcú, a másik nagydarab, kövér, arcán fényesen ragyog a forró gőz miatti izzadság vagy a lecsapódott vízpára.* Azonnal felültem.

Kiszálltam, megtörülköztem, fogat mostam, és lefeküdtem aludni. Délután négy óra volt, de nem akartam tudomást venni a külvilágról.

A gregorián ének és a tömjén illata betölti a teret. A felszentelés mózesi szövegét olvassák fel: „Áront és két fiát vezesd a találkozás sátorának bejáratához, és ott mossák le magukat. Azután fogd a ruhákat, add rá Áronra a vászoninget, a felső köntöst, az efodot és a melltáskát, s vedd körül rajta az efod kötését, tedd a fejére a fejkendőt, s a diadémot erősítsd rá a fejkendőre. Azután végy olajat, öntsd a fejére és így kend föl. Vezesd oda fiait, add rájuk a vászoninget, kösd át az övvel, s tedd fejükre a fejkendőt. Örök rendelkezéssel pappá teszem őket.”

Megszólalt a vesperás előtti fél hatos harang, felébredtem. Az álmon töprengtem. Talán az öregember azért szenved, hogy az én bűneimet jóvátegye. Egy pap. Arra gondoltam, másnap felkelek, lemegyek a partra, kiürítem a fejemből ezt az egészet. Ha csakugyan így van, és értem betegeskedik valahol, vagy betegeskedett az ágyamban, ha nem véletlenül vagyok ezen a helyen, akkor már valaki megváltott, esetleg épp megvált engem. Anélkül, hogy tudnánk egymásról. Meghatott a gondolat, próbáltam megszeretni az öreget.

Körülnéztem. Az ágyam közelében lévő biedermeier széket és zsámolyt bevittem a fürdőszobába, a műanyag széket pedig az előtérbe. Így a fürdőszoba egy prostituált budoárjára emlékeztetett, de legalább nem az öregségre. Továbbra sem éreztem felszabadultabbnak magam, mégis megnyugtatóbb lett kicsit, hogy nem az ágyam mellől figyeltek a bútorok. Eszembe jutott, hogy ennem kéne. De semmi étvágyam sem volt. Újra elaludtam.

Reggel van, de képtelen vagyok felkelni, akárhogy próbálom összeszedni az erőm. Húgy- és ürülékzsag terjeng, tudom, az enyém. Végre elmegy valaki az udvaron. Az ágy melletti ablakot pont elérem a botommal, minden erőmet megfeszítem, kopogtatok.

Feküdtem mozdulatlanul, a plafont bámulva, fölöttem léptek zaja hallatszott. Ágyban maradok, erre gondoltam. Eszembe jutott a portás mehhökken arca, mikor a nő közölte velem, hová kerülök. A szoba neve is olyan fenyegetően hangzott. Mintha nem helyiséget jelentene, hanem egy sötét és levegőtlen doboz. Aztán felidéződött

az álom, erőtlén vagyok, mint a beteg öregember, gyorsan felkeltem, ne legyen így. Fogmosás közben meglepve bámultam a tükörbe. Hatalmas, sötét karikák ültek a szemem alatt, mint aki hetek óta nem aludt.

Kint sütött a nap. A busz útján indultam el lefelé, közben eszembe jutott, micsonda áldás lesz felülni rá, itt hagyni ezt a helyet, mikor véget ér. Találtam egy kis ösvényt lefelé. Madárcsicsergést hallottam, egy macska is nyávogott valamelyik kerítésen, szívesen ölbe vettem volna, jó szorosan, de rühesnek tűnt. Valahol fát vágtak. Csodálkoztam, mégiscsak élnek itt emberek meg állatok. Hideg szél fúj. A sétányon padot választottam, egy darabig a vizet, a szomszéd partot meg a kacsákat néztem, aztán elővettem a vázlatfüzetemet. A bőröndben hoztam vásznat, festéket, ecsetet, de ott fent képtelen voltam festeni vagy rajzolni. Az udvaron minden arra járó megbámult, a szobára pedig ráült a tehetetlen üresség. Itt nem éreztem ezt a nyomást. Ágyon fekvő női testet rajzoltam, szénnel. *Fehér háta elővillan a takaró alól. A fényt hátulról kapja, szemben a háttér sötét.* Címet is adtam neki: „Már csak három nap”. Csak három éjszakát kell kibírnom, erre gondoltam, ma túlleszek a felén. Délután ebéd és alvás, nincs sok hátra. Megnéztem az időt. Tizenegy óra volt, tizennyolc órája ettem utoljára. Elindultam tovább a part mentén, hátha találok valami helyet, ahol akad étel, de esélytelennek tűnt.

A közelben építkezés, állványok, ponyvák vettek körül egy csónakházat. Vonzott, valahonnan ismerősnek éreztem. Embereket nem láttam sehol, de a bejáratot igen, nyitva állt, belopóztam rajta. A halvány derengésben üresnek tűnt az épület, és nem látszott semmi érdekes. Ettől ideges lettem. Megnyikordult az ajtó. Motozást hallottam egy sarokból, inkább kijöttem.

Ráakadtam egy másik felfelé vezető útra, arra mentem tovább. Az út a gerincen futó sétányra kanyarodott, ahonnan első nap néztem a vizet. Nem bírtam elviselni az apátság látványát, inkább az útra figyeltem vagy oldalra, fagyizók kis bódéi mellett haladtam el. A látogatóközpont és a templom között ráfordultam a faluba vezető lépcsőre. Háromnegyed tizenkettő. A boltban vettem kekszet, sósmogyorót meg babkonzervet és banánt.

A szobában evés közben elővettem a művem. Valami nem stimmel. Túlságosan látszottak a csigolyák. Félreraktam az ételt, lefújtam hajlakkal a képet, hogy a szén fixálódjon, és ne mosódjon el. Rosszul csinálhattam, mert a rajz még deformáltabb lett. A nő haja alul beleolvadt a párna ráncaiba, így a fej olyanná vált, mintha kopasz lenne. A takaró is összeesettebbnek tűnt. Gyorsan megpróbáltam letörölni a hajlakkot, de megszáradt. Erre már nem lehet rárajzolni szénnel, nem javítható. Tusrajzhoz volt nálam készlet, próbáltam tintával visszahozni az eredeti látványt, de a tinta lefolyt az ágy lábához, és olyan foltba gyűlt, mintha valaki állna az ágy mellett.

Dühömben temperával feketére mázoltam az egészet, aztán hagytam megszáradni. Majd fehérrel készítek rá valamit.

Felhívtam a szállásadó nőt, ne haragudjon, de sürgős munkaügyben távoznom kell. Azt válaszolta, nem gond, de sajnos már elmúlt dél, így az aznapi szállást nem tudják visszafizetni, szóval maradjak még egy éjszakára, ha nem annyira sürgős.

Összepakoltam, hogy reggel már ne kelljen ezzel foglalkozni, aztán a zacskó sós mogyoróval meg a banánokkal a kezemben végigkopogtam a kerengőn. Kint a sétányon leültem egy padra, és próbáltam feltépni a zacskót; addig erőlködtem, hogy mikor végre kiszakadt, a mogyoró fele a földre borult. Ettől indokolatlan sírásroham jött rám, csak ültem, kezemben a maradékkal, bögve. Felpillantottam, mert éreztem, hogy valaki figyel. Egy szerzetes állt a kőpárkánynál, a vizet nézte addig, a zajra fordulhatott felém. Elszégyelltem magam, felálltam, hogy valahogy összeszedjem a szétszóródott magokat, de megtántorodtam és visszazuhantam a padra. Erre persze odajött, hogy minden rendben, jól vagyok-e. Hogyne, feleltem, de mivel nem mozdult, ránéztem és közöltem vele, hogy gyónni szeretnék, csak már öt éve nem csináltam, elfelejtettem, hogyan kell. Vagy ez is olyan, mint a biciklizés? Nem nevetett. Úgyhogy megkérdeztem, gyónhatok-e nála, ott a padon. Természetesen, felelte. Ez a hely teszi, magyaráztam, hogy most hirtelen rám jött a gyónás, de szeretném megtisztítani a lelkem, mert megszállt a félelem. Igyekeztem nagyon Bibliába illően fogalmazni. De nem lehetett kizökkenteni, minden szavamra figyelt, mint aki azt is elfogadja, ha egész életemben így beszéltem, hogy „és mondá az Úr”. Ez tovább dühített, úgyhogy rázúdítottam az egészet. Tíz férfival háltam együtt házasságon kívül, huszonkilencel csókolóztam, ebből tizenkettőnek volt párja közben. Három páromat csaltam meg, a legutóbbival pedig pont azért szakítottam, mert nem akart lefeküdni velem, és előreláthatónak tűnt, hogy megcsalom. Jelenleg két szeretőt tartok párhuzamosan, állandó belső késztetést érzek arra, hogy flörtöljek és manipuláljam a férfiakat. Havonta legalább egy alkalomra szükségem van, hogy kielégíttessenek, és ritkán bánom meg ezeket.

– És most bánod őket, ezért gyónsz nekem? – kérdezte a pap, muszáj volt őszintének lennem. Dehogya, csak most félek, mert öreg haldokló férfinak hallucinálok magam időnként.

Ezen azért kicsit meglepődött. Azt mondta, szerinte a lelkiismeretem okozza ezt. Vagy mondhatjuk úgy is, hogy Isten figyelmeztet a bűnbánat idejére. Ezek súlyos vétkek. A hét főbűn egyikét élem, a hatodik parancs ellen, elégtételként negyven miatyánkot róttam rám.

És kért, legyek jelen az esti vesperáson, fél hatkor, a harang majd jelezni fog. Olyan olvasmány lesz, ami nekem különösképpen fontos lehet. Isten megbocsátotta bűneidet, menj békével, Istennek legyen hála.

Jobbulást kívánva elment, én meg tovább ettem, és bámultam a Balatont.

Szerettem volna megfesteni. Jégkásás, fehér hullámok nyaldosták a partot. Kék, szürke, tojásbélj belseje együtt, ezt a színt izgalmas lenne kikeverni.

Fújt a szél. A hegyek fölött egy sötét felhő épp eltakarta a napot, a szélei aranyszínben ragyogtak. Aranyat még sosem sikerült az alapszínekből visszaadnom. A víz

fölött fehér sirály repült, eszembe jutott, hogy tél van, és még sohasem láttam ilyen telet. Amelyik tavasz.

Végül bementem a szobába, végigfeküdtem az ágyon, megkerestem interneten a paternostert. Arra gondoltam, latinul biztosan hatásosabb lesz. „*et dimitte nobis debita nostra*” Úgy álltam hozzá, mint valami varázsigéhez. „*et ne nos inducat in tentationem*” Újra előlről kezdtem, először magamban, aztán motyogva, majd normál hangerővel, monoton, sámánisztikus hangsúllyal, gyakorlatilag kántáltam. „*sed libera nos a malo*” Pater noster, libera nos a malo. Libera nos a malo.

Éreztem, ahogy csökken a súly a lelkemben, könnyű lettem újra, a szoba megtelt fénnel. „*Et ne nos inducat in tentationem, sed libera nos a malo.*” Kellemes, nyugodt fáradtság lepett meg. Félálomban eszembe jutott a vesperás, de a harang majd úgysis felébreszt, gondoltam.

Nem álmodom.

Világosságra ébredtem, reggel volt, mégiscsak kihagytam az esti imát. Megpróbáltam felülni, de egyre képtelenebbnek tűnt, akárhogy igyekeztem összeszedni az erőm. Húgy- és ürülékszagot éreztem, felismertem, az enyém. Az ágynak támasztva ott a bot, kopogni fogok, amint az udvaron keresztülmegy valaki. Addig várnom kell.

De nem jön senki.

Újra megpróbálok felülni, ezúttal sikerül. A boton kívánszorgok a fürdőbe, hálóingem alatt pelenkát fedezek fel. Igen, már túl öreg vagyok, hogy éjszaka vissza tudjam tartani. Leveszem, kidobom a kukába, megtörölgetem magam. Kint az ágynál a papucsom, odacsoszogok, belebújok, meg kell keresnem az ápolónót, hogy segítsen eltakarítani, megfürödni. Elindulok.

A kerengő folyosóján hűvös van és csend. Fehér fény süt be a fehér falakra és a márványpadlóra. Az egyik ablakban meglátom magam, ahogy visszatükröződöm. A hajam kócos. A kabátom pirosan mosolygott, lenéztem a föld felé, a melleimben elakadt a tekintetem. A kezemben telefon. Megéreztem a vért. Visszamentem betétért. Mint egy kifordított pelenka, a bugyira ragasztva.

Miután összeszedtem magam, és megfésülködtem, a pénzért indultam, hogy legalább az utolsó két éjszaka árát visszakapjam. De a nő azt mondta, hogy délután egy óra van, ilyenkor már nem adhatja vissza. Válaszolni akartam, vagy vitatkozni, vagy megkérni, hogy akkor az utolsó éjszakáét hadd kapjam meg előre, de nem tudtam, émelyegve rohantam ki. Az épület mögött egy bokorra hánytam, csepegtek, potyogtak a csupasz ágakról az ételmaradékok. Megcsillant rajtuk a nap, elmosolyodtam, hogy milyen szép, ezek is új színek, közben újabb hullámban tört rám az öklendezés.

Mikor a második adag is kijött, szomjas lettem, mintha a beleim mind kiszáradtak volna, a torkom és a szám is. A boltban megint követtek, pedig csak vizet vettem. Négy litert. A pénztárnál nagyon figyeltem, hogy meg ne szólaljak, sőt lehetőleg levegőt se vegyek, nehogy megérezzék a hányásszagot. Furcsállva nézett rám a nő.

Kint az üzlet előtt azonnal felhajtottam fél litert az egyik üvegből, ettől kicsit jobban lettem. Visszafelé az úton mandulák heverték szanaszét, felszedtem belőlük egy marokra valót, és zsebre vágtam. Hideg volt nagyon, nem bírtam tovább kint maradni, a szobát kellett választanom. Az ágyra dőltem, de elaludni még képtelen lettem volna, a telefonomon próbáltam keresgélni helyette, hogy mi lehetett az előző esti vesperás szövege. Ekkor kaptam az üzenetet, hogy elfogyott a mobilnetem. Wifi nem volt. Tudni akartam, tudnom kellett, hogy mit olvastak fel, úgyhogy összeszedtem magam, indultam a vendéglátós nőhöz, hogy megérdeklődjem. De a szobaajtó nem nyílt ki. Bár tisztán emlékeztem, hogy a zárban hagytam, a kulcs sem volt sehol. Először utána kutattam, aztán a kilincset kezdtem el rángatni, hiába.

Ablakot nyitottam, hogy legalább a levegő legyen tiszta és hideg. Fel-alá kezdtem el rohángálni a szobában, hogy egy kicsit engedjen a feszültség. De megijedtem, hogy ezzel felzavarom a pihenő lelkeket is. Szemek néztek rám a falakról, a plafonról, a szekrényekről, a szekrényekből, a sarkokból, az ágy alól. Az ágy közepére kuporodtam, bebújtam a takaró alá. Összehúztam magam, igyekeztem nem lélegezni, összeszorítottam a szemem, nem vagyok itt. Az arcomat a vánkosba fúrtam. Eszembe jutott, mikor kiskoromban kivették az orrmandulámat, aztán hasra fektettek a kórházi ágyon. Miközben üvöltve bőgtünk, én meg az öcsém, ömlött a vér a szánkából. Belesikítottam a párnahuzatba most is. Teljes erőmből. Nem lett jobb. A szívem dobogott, kapkodtam a levegőt, a fejem zúgott, szédültem, és éreztem, most bármelyik percben meghalhatok. Elég, ha elengedem magam. Valamikor valaki azt tanította nekem, hogy lassan és mélyeket kell lélegezni, hogy megnyugodjak. Megpróbáltam, erre kiderült, hogy a takaró alatt nincs több oxigén. Ha kimászom alóla, a félelem öl meg, ha nem, akkor az oxigénhiány. Résnyire emeltem fel a paplan szélét, épp csak annyira, hogy kívülről ne látszódjon. Egy kicsit ki is láttam. Két lábat pillantottam meg, valaki állt az ágy mellett. Nem vettem több lélegzetet.

Ma a megszokottól eltérő időben tört rám a dolog, de az ápolónők bent voltak, nem okozott problémát. Már hozták is a könyveimet, meg a cikkeket, tanulmányokat, és kísérték a szobába. Különös élvezet újraolvasni a vitát. Mert voltak és vannak emberek, akik tévesnek hiszik a magyar nyelv finnugor eredetét. Rendkívül szórakoztató, miket ki nem találtak. Még ha jól érvelnek is, olyan érzés, mintha azt olvasnám, hogy Jézus magyar volt. Mintha vicckönyvet lapoznék, felvidít. Ami nem árt, ha már ezzel az erkölcsstelen, éretlen lánnyal kell álmodnom. Nem sokat hatottam rá a több mint húsz év alatt, amíg végigkísértem az életét, valószínűtlennek tűnik, hogy a lelkem egy lenne vele. Bűntudat jelentkezett nála, de hiába. Nem is szeretek rágondolni. Viszont az ősnyelv, a nyelvek evolúciója igazán fantasztikus. A finnugor nyelvrokonság bizonyítékai. A szókészlet egyik rétege az úgynevezett alapszókincs, amelybe például testrésznevek, a természeti jelenségek megnevezései, a rokonsági terminológia, a nép lakóhelyén őshonos növények, állatok nevei tartoznak. Az alapszókészlet évezredek múltán is megőrzi elemeinek legnagyobb részét. Kölcsönzés más nyelvektől vagy lecserélődés csak a másik nyelvvel való huzamos együttélés során fordul elő. Ennél még állandóbb-

bak a ragok, a jelek és a képzők, tehát az alaktani elemek. Ez pedig a magyarban legnagyobb részt finnugor eredetű. Egyszerű és világos. Nem úgy, mint ez a lány. Akadt, aki a sátán vagy valamiféle démon jelenlétére gyanakodott. Jómagam ennél felvilágosultabbnak tartom magam, inkább lelkiismereti ügyről lehet szó, amit még nem oldottam meg, talán már nem is fogok. Mostanra egészen hozzászoktam. Csak akkor dühít fel, ha eszembe jut, hogy emiatt kellett eljőnnöm Pannonyhalmáról. Nem szimpla álom, hallucináció, általában kéthetente, dél körül tör rám. Mintha valaki másnak a bőrében lennék.

Nem tudom, mi okozta a mai szokatlan időpontot, mindenesetre nem bánom. Szeretem a Kvadrum szobát. Már csak a neve miatt is, a stabilitást szimbolizálja. Most kiváltképp kellemes belépni. Jóleső levendulaillat, az ágyon friss ágynemű, igaz, beágyazva nincs, a takaró úgy van odadobva, mintha feküdne alatta valaki. Otthonos kis kuckó. A biedermeier székeket én hozattam be, hogy hangulatosabb legyen a helyiség. Bár az egyik széket nem látom. Néhány feltöretlen mandula hever az asztalon, igazán kedves ajándék. A könyveimet melljük teszik az ápolónők, már nincs sok idő. Érzem, ahogy újra közeledik a látomás. Hogy gyorsítsam a folyamatot, mert akkor hamarabb túl is leszek rajta, végiggondolom az emlékeimet vele. Először csak egy zöldkeretes ablak jelent meg, mögötte havas udvar. Anya vagy apa tartott az ölében. Aztán óvoda, a délutáni néptáncon minden fiú velem akart táncolni. Általános iskolában az osztálybuli, ahol először sminkelte ki magát. Iskolaváltás, gimnázium. Itt már próbáltam rá hatni, ha már így össze vagyunk kötve, haladjon valami jó irányba, de neki művészi pálya kellett. Festés. Művészek között persze könnyű rossz társaságba keveredni, megállíthatatlanul süllyedni a gátlástalanság mocsarába. Őt férfival is együtt volt már az én jelenlétemben, rettenetes dolgokat éltem át, akkor kerültem ide, és kezdtem elvonulni ebbe a szobába. Általában megérezem előre, ha valami komolyabb, retentesebb bűnt követ el. Most kellemes, nyugodt hangulatom van.

Talán végre sikerül ráébresztenem arra, mit művel. Tönkreteszi magát. Kicsit széddülök, az ágyhoz ballagok, vetkőzöm. Ideje lefeküdni, az álom ebben a testemben ne okozzon kárt, amíg a lelkem távol van. Kezdődik.

Elájultam, vagy elaludtam, nem tudom. Az esti fél hatos harangra térek magamhoz. Aztán egy időre kiesik minden, később az ápolónő meséli, örvénygösszerű állapotba kerültem ébredés után, valószínűleg a hallucináció miatt. A látomásban a lány egy buszon ült, valami kibíratatlan muzsika szólt a rádióból, az ablakból a tihanyi part jégtábláit láttam, ahogy napsütésben fénylettek. Rettegek. Ha ez a lány valós személy, és idejön, annak beláthatatlan következményei lehetnek. Elfog az iszony, mikor rá gondolok. De az ápolónők azt mondják, ne aggódjak, jobb is, hogy a látomás és a jelen összeér, hátha ez a gyógyulásom kulcsa. Talán igazuk van. Mégis, mikor kinyitottam a szemem, fuldokoltam, a szívem dobogott, megszállt a halálfélelem, és mint megtudtam, fél órán keresztül üvöltöttem. Nem tudom elhinni, hogyan lesz ez nekem jó. Nem tudok olvasni sem, nem köt le a finnugor ósnyelv. A szobából sincs erőm kimenni. Fekszem, várok. Nem eszem, nem alszom, az ápolónők mosdatnak.

Nem tudom, hogy elájultam-e, mielőtt elaludtam, de az esti fél hatos harang hangjára ébredtem fel. A szoba úgy kihűlt, mintha egy jégveremben feküdtem volna. Álomban megint az öregember voltam, de most csak feküdtem egy ágyon és aludtam. Az öregember meg engem álmodott, ahogy Tihanyba érkezem. Nagyon megnyugtatót felébredni belőle. Nem jövök, hanem megyek, holnap reggel. Ezt ismételtettem magamban, miközben lámpát gyújtottam, dideregve becsuktam az ablakot, pisiltem, fogat mostam, aztán visszafeküdtem aludni. Most már minden rendben lesz, csak át kell aludnom még ezt az éjszakát. Gramofon, gróf, plébános, prédikáció. Ezekről akkor is tudnám, hogy nem finnugor eredetűek, ha nem ismerném a jelentésüket. Az alapnyelv került a magánhangzó torlódást a szó elején. Grúz, krádog, krapek, krinolin, trombita, plebejus, plánum, francia, fránya, frigó. Ahogy a körúton járkal a november, ez utcaseprő, szegény, beteg ember, ki fütyörész az ablakunk alatt.

Márton testvér érkezik hozzám, beszélgetünk. Azt mondja, őt is elkezdte érdekelni a magyar nyelv, a magyar nyelvrokonság. Az alapnyelvi j-ből később gy is válhatott, vagy maradhatott j, sőt, lekophatott a szó elején, vagy a szó belsejében is. Még példákat is elkezd sorolni. Gyalog, jég, íj, vaj, hagy, fő. Kijavítom, nem hagy, hanem fagyal. Igen, igen, nagyon érdekes, mondja. Majd hozzáteszi, látja, a hallucinációk a gondolkodásomban nem okoztak kárt. Ettől ideges leszek, kiküldöm. Egyedül vagyok a szobában, a biedermeier székeket bámulom. Már nem nyugtatnak meg, rossz, ízléstelen hangulatot árasztanak. Örjöngeni kezdek, amíg ki nem merülök. Az ápolónők szaladnak be.

Álomban megjelent az a pap, akinél gyóntam. Ez jókedvre derített, most már biztos, hogy csak az én fejemben játszódtak ezek a képzelgések, hiszen a napjaim szereplői jelennek meg. Fogmosás, felöltözés. Reggelire megbontottam a babkonzervet. Sosem ettem még ilyet nyersen, nem is ízlett, kidobtam, aztán összehajtogattam az ágyneműt, elpakoltam a még kint heverő dolgokat, a korábban gyűjtött mandulák még az asztalon heverték, ott is hagytam. Legyen ajándék, vagy mi. A bort is az asztalra tettem, igyák meg, hátha nekik ízleni fog. Fogtam a táskám, a bőröndöm, bezártam magam után a Kvadrum szobát, és végre utoljára kopogtam meg zörögtem végig a kerengő négyszögletes folyosóján. A belső udvaron egy lelket sem láttam, mintha én lennék az egyetlen élőlény. De a portán ott találtam a vendéglátós nőt, leadtam neki a kulcsot, megköszöntem a vendéglátást. Ő ismerősként fogadott, visszaadta az utolsó éjszaka árát, megkérdeztem, mikor megy a busz, öt perc múlva. Szaladtam. A bőrönd mintha repült volna utánam. A buszmegálló alig egy percre volt, negyven körüli férfi várakozott még, a civil ruha miatt elsőre nem ismertem fel, hogy a gyóntatóm. Rámósolyogtam, ő pedig segített feladni a bőröndöm. Hogy vagy, kérdezte, nem voltál a vespéren.

Rosszul lettem, feleltem. De most már jobb. Minden jobb, vége. Kanyargott a busz a Balaton-parton, Füredig. A sofőr nem hallgatott semmit. Mindennek örültem.

Vonatra szálláskor megint segített a pap, és mivel nem maradt máshol hely, egy kupéba kerültünk. Elmeséltem neki, hogy vele álmodtam, meg hogy az öreg férfi már

alig volt jelen. Aztán kérdezgetni kezdtem, Mártonnak hívják, a szüleihez tartott látogatóba. Hat testvére van, ő a legidősebb. Érdeklí a finnugor nyelvrokonság. Engem is, lelkesedtem. A réshangokról kezdett el beszélni, hogy a j-ből mik lettek. Egy helyen elrontotta a példát, hagy-ot mondott fagyal helyett. Volt egy testvér az apátságban, mesélte, már meghalt szegény, aki szintén nagy rajongója volt ennek a témának, ő is mindig kijavította, ha Márton valamit rosszul mondott. Bár valószínűleg mégsem letünk volna jóban, elég komoly előítéletei voltak a művészekkel szemben. Egyszer egy különleges kép került a kezébe, a Kvadrum szobában felejtette egy vendég. Ahelyett, hogy megtartotta volna, kidobta a szemetesbe. Márton onnan halászta ki és rakta el. A kép fekete, de a felső festékréteg mögött felsejlik egy ágyon fekvő alak. Egyszerre tűnik fiatal nőnek és idős férfinak. Rejtélyes kép, bár Márton egyik festő ismerőse szerint mégsem ér sokat. Főképp, mert a készítője ismeretlen.

Tehetetlen féregnek érzem magam, az ápolónőknek láthatóan csak teher vagyok. Mindenért bosszúsak, kényszeredetten segítenek, sokszor direkt úgy tesznek, mintha nem hallanák, ha segítséget kérek. A fejem zúg, mintha a koponyám felét levágták volna, és csak egy része lenne meg a gondolataimnak. Olvasni már nem csak kedvem nincs, képes sem lennék rá. A felolvasás egy ideig működött, de aztán egyre többször kellett visszakérdezni, mert nem bírtam koncentrálni. Végül mindannyian meguntuk.

Már a mosdóba sem tudok kimenni, egészen gyenge vagyok, napról napra fogyok. Egy nagy, fehér dézsába raknak át minden reggel, megfürdetnek, aztán várják, hogy végem legyen.

Székesfehérváron elköszöntem Márton atyától, átszálltam Pestre. Másnap hazautaztam, Pannonhalmára. Igyekszem elfelejteni ezt az egészet.